

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Minister VWS

Deadline: 30-03-2020

**Directie Publieke
Gezondheid**
Afdeling Financieel Beleid en
Ethiek

Ontworpen door
[Redacted]
(senior) beleidsmedewerker

T
M (10)(2e)
1012 (10)(2e) @minvws.nl

Datum Document

(ter beslissing) Maatregelen lijkbezorging i.v.m. coronacrisis

Kenmerk
1667089-203613-PG

Bijlage(n)

OGV
dig.
all
27/3

Mog 13

1 Aanleiding voor deze nota

- De corona-uitbraak heeft geleid tot vragen en zorgen in de uitvaartbranche en van artsen over de lijkbezorging (begraven/cremeren). In de situatie dat het aantal coronadoden de komende dagen of weken zeer zou toenemen, zal dit grote druk leggen op de uitvoeringspraktijk, zoals de capaciteit in mortuaria, de schouw, de termijnen en andere procedures die in de Wet op de lijkbezorging (Wlb) geregeld zijn. Snel handelen is dan geboden om ervoor te zorgen dat lijkbezorging goed blijft verlopen.
- Ter voorbereiding op die situatie hebben BZK, VWS en J&V geïnventariseerd welke maatregelen burgemeesters en voorzitters van veiligheidsregio's kunnen treffen, met behoud van belangrijke uitgangspunten van de Wlb.

U bent hierover al op 25 maart geïnformeerd, omdat het mogelijk ter sprake zou komen tijdens het MCCB. Deze nota is bedoeld ter beslissing over voorgestelde koers.

2 Beslispunten, advies en mogelijk alternatief

- Kennisnemen van het overzicht van maatregelen (**bijlage**).
- Instemmen met de koers om als de situatie dat vergt, met de noodverordeningen ruimte te maken voor afwijking van bepaalde termijnen en procedures in de Wlb.

3 Samenvatting en conclusies

- Op dit moment is het standpunt van het RIVM dat de hygiënemaatregelen die de uitvaartbranche normaal hanteert voldoende zijn en dat het lichaam van de overledene op een normale manier behandeld, vervoerd en opgebaard kan worden. Er zijn nog geen capaciteitsproblemen of achterstanden.
- Als toch capaciteitsproblemen ontstaan of het RIVM adviseert tot aanvullende maatregelen, dan kunnen burgemeesters van afzonderlijke gemeenten op grond van de Wlb nu al de nodige maatregelen treffen tegen besmettingsgevaar van infectieuze lijken, waaronder coronaoverledenen, en zij kunnen afwijken van de termijn om pas na 36 uur en binnen 6 werkdagen te begraven/cremeren. De voorzitters van de veiligheidsregio's kunnen als de situatie daar acuut om vraagt in afwijking van de Wlb eveneens direct

met noodbevelen aanwijzingen geven over het bewaren en vervoeren van lichamen, gebruik van gebouwen vorderen om tijdelijk als mortuarium in te richten en aanwijzingen aan gemeenten, begraafplaatsen en crematoria om zelfs 24 uur per dag gelegenheid te bieden voor begraven/crematie.

- De hiervoor genoemde maatregelen en aanwijzingsbevoegdheden kunnen ook generiek in een noodverordening geregeld worden. Als de situatie dat vergt, kan hiertoe door VWS een opdracht gegeven worden op grond van de Wet publieke gezondheid. Dat is nog niet aan de orde, maar met het nu gemaakte overzicht liggen de scenario's klaar.
- Sommige artsen geven in overweging over te gaan tot verplicht cremeren. Dit is niet de richtlijn van het RIVM. Het is ook niet nodig hiertoe over te gaan: een goed alternatief is het loslaten van termijnen, zodat sneller begraven/gecremeerd kan worden of lichamen juist langer bewaard worden als achterstanden ontstaan, in combinatie met de inrichting van tijdelijke mortuaria. Als het RIVM toch dringend zou adviseren tot verplichte crematie, stuit dit op grondrechtelijke bezwaren (godsdienstvrijheid), en behoeft dit formele wetgeving/inroepen noodtoestand; hierbij kan veel weerstand worden verwacht.

Volgende processtap: Als de situatie vergt dat generiek in de noodverordening wordt afgeweken van termijnen en aanvullende aanwijzingsbevoegdheden geregeld worden, zal dit door het MCCB besloten worden en door VWS als een opdracht voor de veiligheidsregio's worden vormgegeven.

4 Draagvlak politiek

N.v.t.

5 Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Communicatie: over deze maatregelen wordt niet gecommuniceerd met het publiek en de branche.

Naar aanleiding van vragen over de maatregelen voor uitvaartplechtigheden en regulier uitstel van termijnen, onder andere als repatriëring naar het buitenland voor begraving vertraagd is, zijn wel Q&A's gepubliceerd op rijksoverheid.nl.

6 Financiële en personele gevolgen

N.v.t.

7 Juridische aspecten en haalbaarheid

N.v.t.

8 Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

PG, WJZ, BZK, IGJ

9 Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

Directie Publieke
Gezondheid
Afdeling Financieel Beleid en
Ethiek

Kenmerk
1667089-203613-PG

10. Toezeggingen
N.v.t.

11. Fraudetoets
N.v.t.

(10/26)
(senior) beleidsmedewerker

Directie Publieke
Gezondheid
Afdeling Financieel Beleid en
Ethiek

Kenmerk
1667089-203613-PG